

A másik oldalon dr. *Rodiczky* feje fölött, dr. *Levits*, a híres göttingai egyetemi tanár, mellette dr. *Arendt* s alább *Ackermann* német agráriusok láthatók. *Ackermann* és *Bénard*, hírneves francia gazda s a mezőgazdasági főtanács tagja közt kilátszik a fiatal *Girola* feje, ki az argentinai köztársaságot képviselte a kongresszuson. E sorban láthatók még: *Till*, az ismert kenyér-

A KIRÁLY MEGÉRKEZIK A MÚZEUMHOZ

Erdélyi fényképe.

Este, midőn már egész sötét lett, Delhi egyik nevezetességét tekintettük meg, az úgynevezett «mongol vagy török fürdőt». Ezt egy idegen sem mulasztja el meglátogatni. E fürdőben a «massage»-t — markos hindukon kívül bennszülött nők is végzik. Az épület a «Chandi-Chock» egy sötét mellékutcájában fekszik. Igen egyszerű emeletes épület. A bemenetnél egy felirás van kifüggesztve, melyen az áll, hogy angol vagy bennszülött közkatónának és altisztnek tilos a bemenet. Mint megtudtuk, ez azért van, mert többször megtörtént, hogy a kedélyes katonák a fizetésről elfeledkeztek és ebből verekedések támadtak, mire a hatóság e rendeletet kiadta. A belépti díj négy rupia (2 forint 28 kr.), de a borralalókkal együtt még többre rúgnak.

A fürdőtulajdonos fölvezetett egy szobába, hol vagy tíz fiatal szép barna nő ült. Ezek egyike levezetett a fürdőbe vagyis az előcsarnokba, honnan a tulajdonképeni gőzfürdőbe lép az ember. Ez a gőzfürdő, egy bolthajtásos terem fehér márvány lapokkal, mely alulról egészen átmelegítették. Az ember végig fekszik a márványon, mely oly meleg, hogy alig lehet kiállani. Nehány másodperc alatt patakzik az izzadság. Ekkor egy markos hindu szolgál veszt kezelt alá. Oly pompás masszírozást, mint a minőt ezek az ügyes emberek véghez visznek, a leghíresebb svéd masseur tanár sem képes elkövetni. De nem is csoda; mert e művelésre egész külön kaszt van a hinduknál; a művészetet apáról fiúra száll és még a mohamedán uralom alatt kezdődött, midőn az ily embereket különösen nagyra becsülték. Szinte újjá születtem, mikor elvégezte

ez a hindu a munkáját. Erre ismét a nő jött be, ki illatos szappanokkal mos meg és fűszeres olajokkal ken be. Azután az ember a jég hideg zuhany alá áll, mely újra felüdít. Nem bántam meg, hogy az érdekes és kellemes fürdőt felkerestem. Az idegenek közt, kik neveket a kített könyvbe beírták, egy honfitársam, gr. Nákó Sándor nevére is akadtam, ki soraiban különös meglepődését fejezte ki. A fürdő után nem érzi a test annyira a nagy hőséget. Az estebéd pompásan ízllett. Az ebédeknek csak az ételek kiválasztása megy nehezen, mert az angol nyelven szerkesztett étlapon még két és fél hónapi indiai tartózkodás után sem ismertem ki magam, de nemcsak én, hanem még az sem, ki már évek hosszú sora óta Indiában tartózkodik. Végre úgy fogtam ki a dolgot, hogy az étlapról leírtam az illető étel nevét, átadtam inasomnak, ki azután, ha jónak látta, behozta, ha pedig tettségének nem felelt meg, úgy más eledelet kért. Sok helyen francia étlapot adtak: azokkal meg az volt a baj, hogy a boyok (felszolgáló hindu szolgák) nem értették meg.

Ha az ember Delhiben van, el ne mulasztja az úgynevezett «Beeg Mossé»-t meglátogatni. A város közepén emelkedik az óriás épület,

igen széles kőlépcső vezet a négy kapuhoz. A tágas udvar nagy kőlapokkal van fedve. Az egész mosé vörös kőből épült. Feltűnő szépsége nincs a templomnak, csakis rendkívüli nagysága lep meg. A mosé belső boltozata is merészen van építve, hat ívezet választja el a hosszú templom belsejét.

A nagy udvar egyik sarkában épület áll, melyben Mohamed prófétától őriznek néhány ereklyét, nagy kegyelettel. Őt pap is csatlakozott hozzánk, bemutatni a csoda dolgokat. Az épület külsőben nem léphetünk át, hanem egyenként hozták ki a szent ereklyéket. Láthattunk üveg alatt a prófeta szakálából egy szálát, mely éktelen vörös vala, továbbá kaftanjából egy darabot. Azután látnomát egy kővön, mely szerint meglehetősen nagy lábakkal rendelkezett volna a jó prófeta, különben ily lábnyomot és szakált mutogattak már nekem Jeruzsálemben is; ez tehát nem igen hatott meg. Annál érdekesebb volt két arab nyelvű korán; mindkettő igen szépen írott s a legrégebbek közül valók; egyikét állítólag Mohamed leányának férje írta. Természetesen ily nagy fontosságú emlékek mutogatásáért baksist reméltek a derek papok; de elégnék tartottuk itt csak egy kopott 4 onnát (18 frt) adni.

Még egy hindu templom meglátogatásán kellett átmenünk. A hindu templomhoz sok piszkos és tekervényes utcán kellett végig hajtunk, sőt még gyalog is mentünk bokáig erő piszkokban. Végre egy elhanyagolt külsejű épület előtt álltunk meg, s már kezdtük megbánni ide jövetelünket; de a mint a lépcsőn felhaladunk és a kis kapu előtt szétnézünk, a bámulat kiáltása rebent el ajkainkról. Úgy a kapu, mint az előtte levő erkély a legtisztább fehér márvány és oly művészi tökélyű faragványokkal borítva, minőt, keveset láttam Indiában. Remek lótosz virágok, pálmalevelek és folyondárok vannak rajta, a legfinomabb módon ki-faragva, egy hibát sem lehet sehol felfedezni. Az erkély többi része pedig áttört munkával van díszítve. A kapun áthaladva, négyszögű udvarba értünk, melynek három oldalán oszlop-csarnok vonul végig; a negyedik oldalon van a templom, három részre osztva. A középső a leg-érdekesebb, mert az emelvény, melyen az istenség szobra látható, alabástrom, remek szép faragványokkal. A másik két félke dűsan van aranyozva. E templomot csak az úgynevezett *Sanisták* használják; ezek nagyjában Buddha tanait fogadták el, de némely dologban mégis eltérnek. Sanisták nem nagy számmal élnek Indiában, de azért meggyőződésüketrendíthetetlenül fenn-tartják.

A KIRÁLY ELTÁVOZÁSA A MISSZIÓ-KIÁLLÍTÁSRÓL.

melyet a nagy Sahasah emeltetett roppant költséggel. Nagy kiterjedésű négyszöget foglal el ez a mosé, mesterségesen feltöltött magaslaton. Négy sarkán minarettek emelkednek, az udvarra négy erős boltozott kapun juthatni. Harminez

A templomhoz közel van India legrégebb mohamedán moséja. Az épület külsején is látszik az idő moha; körülbelül 500 éves az emlék. Több lépcsőn halad fel az ember a három kupola alá. Belseje éppen nem érdekes, a régiségen kívül más nevezetesség nincs rajta.

Csodálkoztunk, hogy vezetőnk nem lépi át a küszöböt, de megtudtuk, hogy egy hindunak sem szabad mohamedán templomba belépni. Ez az intézkedés a mohamedánok kérelmére történt, és a legutóbbi bombayi — hinduk és mohamedánok közti — véres összeütközés adott rá okot.

(Vége következik).

Missio-kiállítás.

néprajzi gyűjteményt, nem új, de a megvalósítás ez alkalommal sikerült először és fényesen. Állami és udvari múzeumok a külföldön nem egyszer kísérelték meg ezt a módot felhasználni, de a hittérítők rendkívüli elfoglaltsága, keserves gyakran súlyos helyzete nem engedte meg, hogy magánosok megbízásának eleget tehessenek, s ha néha a kezdet nehézségeit legyőzték is, tovább nem jutottak, az első küldeményt nem követte a második. Az egyházi ezalapon ez akadályokat egyszerre elhárította, s a hittérítők, a mint megtudták, hogy a gyűjtés mily célra folyik, a világ legelrejtettebb zugáiban, a legsanyarúbb körülmények közt is tudtak időt találni arra, hogy a szent ügyet tehetségük szerint istápolják. Ribényi plebános úrnak e gondolata tehát fényes sikerrel valóult meg a misszió-kiállításban.*

A tárgyak elrendezése világosan áttekinthető. Az arabáság néprajza Marokkótól Szíriáig, onnan le Arabiáig, a szomáliai földjéig egész sereg helyről van bemutatva; Tanger, Algir, Tunisz, Tripolis, Alexandria, Sziút, Asszuán, Karthum, Szuaikin, Aden, Jerusalem, Beyruth, stb. ezt az egész óriás területet egységesen képviselik; az arab műveltség igen fejlett lévén, sok e gyűjteményben a finoman kidolgozott s inkább iparművészeti értékű tárgy, de azért valamennyi együtt magát a népet mutatja be minden foglalkozásában, megőrizve a különböző őskori műveltségek hatását is s ezzel saját helyi jellegét adva az egyes részeknek.

Hasonlót mondhatunk az indiai félsziget műveltségéről is. A kőmoszár és törője a kőkorszak maradványa; a pásztorság sajátos hanglépcsője a zene fejlődéstörténetének első kezdeteire mutat; a pendelháló ősi halászszerzőm s Indiától Magyarorszáig mindenütt előfordul; a szövetelek csillámpalával való festése ősi mód, melyet éjszaknyugati Indiának csak néhány völgye őrzött meg; s e mellé sorakoznak a legremekesebb tárgyak alabástromból faragva, rézedények trébelt, ponzelt és vésett arabeszkok csodás kombinációival, a halpikkelyekből, kigyógerincekből s magvaktól készített s rendkívüli kézügyességre valló koszorúk, olvasók, stb.

Kína nagy műveltségét is hatalmas csoport képviseli. Az istenek gyűjteménye, mely a kínai nép egész lelki világát feltárja, kiválóan gazdag és teljes, kezdve az égetett agyag házi isteneket, melyeket a falba helyeznek el, folytatva a finomabb porcelán isteneket, melyek finom színezéssel s határozott anthropologiai jelleggel tűnnek ki, áttérve a kínai Bacchus kultúrájához tartozó gyönyörű alakokhoz, melyek a fagyókerek gőcsös formáinak ügyes

* A kiállított tárgyak egy csoportját Háy Gyula rajzában láthatjuk; jobbról balra egy kínai (formai) bálványt, zambesi hadi dobát, Menyhárt magyar hittérítő gyűjtéséből egyiptomi fatálpas díszcipőt és marokkói sarkantyút, szomáli ivó edényt, egy daho-méi kardot, egy salamon-szigeti obszidián lándzsát, egy új-guineai fabálványt, egy remekművű ókőszarvakkal díszített aranyparti vallási maszkot, mögötte egy matebele csatárdórt és egy egyszerű ókőszarvas maszkot.

Erdélyi fényképe.

A KIRÁLYT VÁRÓK A MÚZEUM LÉPCSŐZETÉN.

felhasználásával készültek és a formozai természetes népek hasonló alkotásaihoz hasonlítanak, majd azokhoz a faistenekhez, melyeknek egész külseje azonnal elárulja, hogy már évtizedeken át valamelyik ház füstös padlásán heverték, végre azon bronzistenekhez jutunk, melyek 4—5 évszázad technikai és stylaris fejlődését tárják elénk az egyes érzékített hitfogalmakban az idők folyamán beállott lassú, fokozatos átalakulásokkal együtt.

Az amerikai művelt népek közül a spanyol vérből eredt mexikói az, melyet meglehetősen teljességben mutat be e kiállítás. A népies ügyesség szép példányai a madáralakok, a madaraknak papíron való ábrázolása különböző színű madártollakkal, a bodzabélből készített amerikai yankee-alak, stb.

De a természeti állapotban levő népek is gazdagon vannak képviselve. Közép-Afrikát Dakar, Fernando-Po, Loango, Zanzibar, Dar-es-Salaam műveltsége mutatja be mindinkább ősi népies jellegekkel; ide tartozik az az idegen válogatott gyűjtemény is, melyet két magyar hittérítő (Czimmermann és Menyhárt) paterek, a kalocsai jezsuita rendből) küldött be. Egészen sajátos alakok és technikák záróköve az a kis terület, hol a magyar misszionáriusok működtek. A Zambesi melléke az, hova a délafrikai bennszülött népek műveltsége az angol művelődés hatása elől visszahúzódott; itt még megkaphatjuk azt, a mi Dél-Afrika óriási területén ma-holnap már csak a múlté.

Valóságos kőkorszakot elevenít meg előttünk a tűzföldi gyűjtemény. Ruházatul a tűzföldiek kidolgozatlan állati bőrtöket használnak, fegyverül üveghegy nyilat és csonthegyű dardát. De az üveghegy finoman van pattogatva ugyanazon módszerrel, a mint a kőkorszaki emberek csinálták a kővekből készített nyílhegyeket akkor, mikor a fémeket még nem ismerték. Pedig ez a korszak még csak nem is a múlt sorsaja. Épen az összehasonlításra alkalomadás végett állítottak ki egy szekrényre való anyagot a Magyar Nemzeti Múzeum Fenichel-féle pápua gyűjteményéből, tehát egy oly néptől, mely a fémeket ma sem ismeri, melynek minden eszköze kőből, csontból és fából készül. Itt látjuk a kőfejcséket és obszidián lándzsákat ugyanúgy pattogatva, mint a tűzföldieknek az üvegből való nyílhegyeket, csak hogy a jó tűzföldiek a régi kő helyett az angol söröspalaczkok üvegén gyakorolják ősi ügyességüket.

A natali zulu-kaffer gyűjtemény ősi elemeket keveset őrzött meg. A fegyverekben, a lándzsákban, nyilakban, hajító bunkókban, néhány edényben és ruhadarabban megjelenik előttünk az ősi természetes népminden földaláló ereje, de a többiben s mondjuk, a többségben, az európai műveltségnek igazán kitűnő utánpótlást látjuk. S e csoport épen ezért fölöttébb érdekes. A zulu-kaffer

És együtt látjuk itt írásban és képen a misszionáriusok egész szellemi munkásságát is; nyelvtanokat, bibliákat, kis és nagy kátekát a világ minden nyelvén, melyeket ők fordítanak, ők írnak meg, ha már egyszer a nyelvet megtanulták; újságokat és folyóiratokat, melyeket ők szerkesztenek és írnak a benszülőttek szellemi színvonalának megfelelően képeket,

— Megveszszük a Magyar Nemzeti Múzeumnak, Felseg.
Dr. Jankó János.

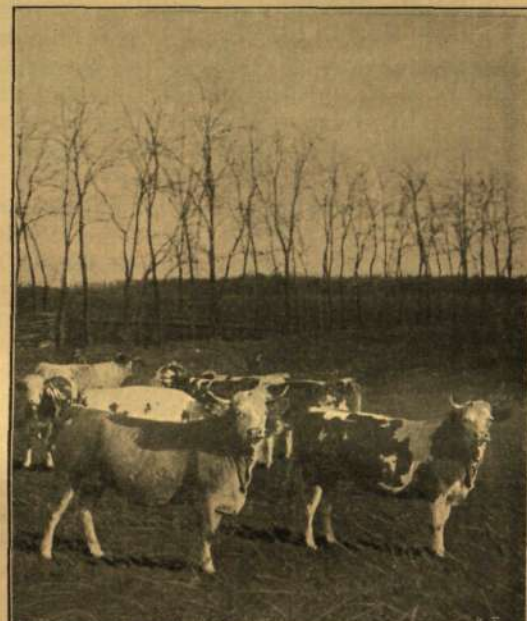
A királynak a misszió kiállításán tett látogatása alkalmáról készült fényképi felvételek közül lapunk mai száma négyet közöl. Egyiken a királyt váró előkelőségek láthatók a M. N. Múzeum főlépcsőjén, név szerint dr. Wlassics Gyula vallás- és

KÉT ÉVES CSIKÓK MÉNESE.

ANYAKANCOZÁK.

SZIMENTHALI TEHENEK.

MERINÓ JUHNYÁK.

KÉPEK MEZŐHEGYESRŐL. — Erdélyi fényképek.

rendkívül tanulékony s a délafrikai népek közt, úgy látszik, az egyetlen, mely az európai művelődés átvételére képes akkor, mikor mellette ugyanaz a művelődés a busman és hottentottaknak a lélekharangot húzza meg. Hogy ennek a művelődésnek terjesztésében mi része van a hittérítőknak, fényesen mutatja a marianhilli trappista iskola kiállítása, a melyben különböző korú zulu-kaffer gyermekek mindenféle kézmunkáit, írásait és rajzait, asztalos munkáit, sőt olajfestéseit is látjuk együtt.

festményeket, melyekkel a szent ügyet érzéltetve a keresztény hitet és annak történetét mutatják be. Egy egész misszió-könyvtár az, mely itt egybegyűlt.

A kiállítást Slefánia özv. trónörökösné főhercegnő ő Fensége nyitotta meg. Ő Felsége a király is kitüntette látogatásával, s mikor a tárlatot végig nézte, megkérdezte, hová lesz ez a sok szép dolog? A kérdésre dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter Ő Felségének nem feleltetett mást, mint a mit felelt:

közoktatásiügyi miniszter, dr. Wekerle Sándor a kiállítás elnöke, gr. Széchenyi Gyula kir. főajtóőr-állómester, gr. Apponyi Lajos magyar kir. udvarnagy, gr. Szapáry István főrendiházi háznagy, Szalay Imre, a M. N. Múzeum igazgatója, továbbá Csávolszky József, dr. Miltényi Gyula és Balás Lajos váci kanonokok, dr. Breznay Béla egyetemi r. kath. theologiai tanár, dr. Jankó János, a kiállítás igazgatója, Oziklay Lajos hírlapíró, a kiállítási bizottság jegyzője, Vargha János bizottsági pénztárnok, stb.

BUDAPEST ÚJ POLGÁRMESTERE.

Hazánk közigazgatási rendszerében egyik legsebbe és legfontosabb állás az ország első törvényhatóságának, Budapest székes fővárosnak a polgármesteri hivatala, melynek méltó betöltésére és viselésére csak olyan férfi lehet képes, a kiből kiváló kormányzó és szervező tehetséggel alapos jogtudományi képzettség s a főváros életében és ügyeiben való tökéletes avatottság párosul. Ilyen férfúnak ismerte mindenki az ez ősszel nyugalmába lépett Kamermayer Károly volt polgármestert és ilyen férfiút választott utódjául a törvényhatósági közgyűlés a múlt szerdán, november 25-én, Márkus József személyében, ki legutóbb mint alpolgármester állott a főváros szolgálatában érdemes ellenjelöltjével, Gerlóczy Károly helyettes polgármesterrel együtt.

A választás végrehajtására egybehívott rendkívüli közgyűlés Ráth Károly főpolgármester elnöke alatt nagy érdeklődéssel folyt le. Az eredmény kihirdetése után Márkust egy küldöttség a közgyűlés elé vezette, hol a hivatali esküt letévé, elfoglalta székét, mint Budapestnek, illetőleg Pestnek 26-ik polgármestere. Magának Budának ugyan több polgármestere volt, de a régi kisdied Pestet 1773-ig csak bíró igazgatta; ezen 1773. év április 24-én választotta Pest első polgármesteréül akkori bíráját, Mosel Józsefet, kit nagy ünneppel iktatott be 600 frt évi fizetéssel díjazott új hivatalába. Mosel tíz esztendeig «kormányzott», mint polgármester. Ő utána most Márkus József a 26-dik, kinek elődei közül Rottenbiller és Szentkirályi nevét egy-egy utca, Boráros nevét pedig egy tér elnevezésében örökölte meg a főváros.

Az új polgármester eddigi életét a következő főbb adatokkal ismerhetjük.

Márkus József 1852 augusztus 16-án Szombathelyen született. Középiskoláit ott, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. Nagybátyjának, Horváth Boldizsárnak minisztersége idejében az igazságügyminiszteriumban kapott alkalmazást. Időközben az újságírói pályára lépett. Korán elhunyt két bátyja közül Márkus István, kiváló publicista és képviselő, Márkus Miklós pedig tehetséges poéta volt s így nem csoda, ha ő is vonzódott az írói pályára. 1870-ben a «Reform» munkatársa lett, majd a Toldy István által szerkesztett «Nemzeti Hírlap»-é, melynél a fővárosi ügyeknek volt rovatvezetője. Mint ilyen, rendkívül meleg érdeklődéssel viseltetett a főváros ügyei iránt, úgyannyira, hogy 1875-ben búcsút mondva a hírlapírói pályának, a főváros szolgálatába lépett. Mindössze egy évig volt csak fogalmazógyakornok. 1876-ban már Kamermayer polgármester elnöki segédé választotta meg maga mellé, három évvel utóbb pedig tanácsjegyzővé választották. 1885 április 1-én főjegyzővé, majd 1890-ben tanácsnokká választották s mint ilyen a legerheesebb a pénzügyi és gazdasági ügyosztály vezetésével bízták meg.

Itt kifejtett buzgó működésének köszönheti, hogy Alkér Gusztáv elhalálozásával, 1893 február 21-én majdnem egyhangulag választották alpolgármesterré. Erdemei iránt mindenkor teljes elismeréssel volt nemcsak a törvényhatósági bizottság, hanem ő felsége is, a ki már 1884-ben a közraktárak és elevátorok létesítése körül kifejtett tevékenységéért a koronás arany érdemkeresztet, most legutóbb pedig az ezredéves kiállítás létesítése körül tett kiváló szolgálatainak elismerésül a király tanácsosi czímmel tüntette ki. Nagy népszerűségéről tanúskodik

az a körülmény is, hogy 1895-ben a budapesti lövészegyesület őt választotta meg főlövészmeterré, mely tisztségről azonban nagy elfoglaltsága miatt 1896 elején kénytelen volt lemondani.

Márkusnak már eddig is kiváló gondját képezte, hogy a főváros közigazgatása a fokozódó szükségletek kívánalmainak megfelelőleg reformáltassék s most, hogy a közbizalom a polgármesteri székbe emelte, bizonyára egyik legfőbb gondja lesz a főváros érdekeit előmozdítani s az egészséges továbbfejlődést elősegíteni. Az utolsó években minden nagyobb akcióban rendkívül élénk részt vett.

Ő kezdette meg a tárgyalást a kerületi elöljáróságok újjászervezése ügyében, ő indította meg a mozgalmat a fizetésrendszer ügyében, élénk részt vett a vásárcsarnoki intézmény létesítése körül megindult tárgyalásokban s kiváló gondnal és szakértelemmel vezette a közúti vasút vonalainak villamos üzemre történt átalakítása ügyében folytatott tárgyalásokat. Legutóbb sokat fáradozott a kiállítás érdekében is, sőt minden kiállítási ünnepélyen ő képviselte a törvényhatóságot is. Jeles tollú ember és kiváló szónok, e mellett jó családapa és jó barát.

Erdélyi fényképe után.

MÁRKUS JÓZSEF, BUDAPEST ÚJ POLGÁRMESTERE.

Tehetségeit, szilárd jellemét és ernyedetlen munkásságát már évtizedek óta ismerve, emelte őt a törvényhatósági bizottság a díszes polgármesteri székbe, melynek hogy valóban díszére fog válni s hogy a főváros egész életére nézve hasznosan fog munkálkodni, mindenki bizvást hiszi, reményli.

A NEMZETKÖZI GAZDAKONGRESSZUS MEZŐHEGYESEN.

A magyar állam számos uradalmának gyönygét képezi a mezőhegyesi ménésbirtok, mely 111 éve szolgáltatja az államnak a kitűnő loanyagot. E roppant kiterjedésű uradalmat mutatta be Darányi miniszter a szeptember hóban itt időzött nemzetközi gazdakongresszus tagjainak, kik előtt bizonyára felejtethetetlen látvány marad e mintagazdaság.

A 31.000 holdas mezőhegyesi ménésbirtok 9 kerületre van felosztva, mely kerületek mindegyikében több major és ménés-istálló van elhelyezve.

A gazdakongresszus tagjai külön vonaton szeptember 21-én érkeztek Mezőhegyesre, kiket Darányi Béla főigazgató, Juhász ménésbirtoki igazgató és gróf d'Orsay Olivér cs. és kir. alezredes fogadott. Az elszállásolás után a ménestelep válogatott tenyés anyagát mutatták be a vendégeknek, a pompás Furiosokat és North-Starokat,

a normandiai származású nagy és kis Nonius méneket és a sárga Gidránokat. A két és három éves lovakkól álló méneseket az út széléhez hajtották a ménésintézeti katonák, kik kék csikóruhában egész katonásan jelentették a létszámot, s ebből tudtuk meg, hogy hazánk legelső ménésében 2099 ló van. Hosszú kocsisorban, mely vagy 45 négyes és kettős fogatból állott, kihajtott a társaság a birtok szarvasmarha állományának megtekintésére. Százával láttuk itt a mindenféle gyönyörű jószágot, de különös érdeklődéssel szemlélték a vendégek a tehénfejést a pompás, minden kényelemmel ellátott óriási nagyságú istállóban, melyeken keskeny-vágányú mezei vasút megy keresztül, mely hivatta van a 250—300 tehén tejét a hűtő kamrákba elszállítani. Innen ismét áthajtottak a 3 éves kanczák ménéséhez, melyet egy adott jelle a kékruhás csikósok karikás ostorukkal összereltek és gyors vágatásban hajtottak a vendégek elé. Midőn a ménés majdnem odaért a kocsisorhoz, a csikósok egyet csattantottak ostorukkal, mire a lovak egyszerre megálltak. Ez a látvány valósággal elragadta a vendégeket.

A nagyterjedelmű birtok bejárása után este felé igazi meglepetést szerzett a figyelmes igazgatóság, ugyanis egy óriási körben 30 garnitúra gőzcséplőgépet állított fel, melyek egyforma zúgása mérőföldre hallatszott. Hogy a roppant mennyiségű termést még az őszi esős idők beállta előtt kicsepelessék, éjjel is dolgoznak villamos világítás mellett; pompás látványt nyújtott a cséplőgépek körül foglalatokodó mintegy 900 főnyi munkás.

A következő napon a társaság újra kocsiára ült s a czukkorrépa-földek közé hajtottak, hol a ménésintézeti katonák a répa-föld melletti szabad ég alatti lovardában mutatták be bravurjaikat. Ezt elhagyva, egy-egy répaszedő csoportra akadtak, hol a leányok és legények összhangzó szép énekét gyönyörrel hallgatták. Innen egy roppant nagy tábla ugarhoz hajtottak, mely mintha állatokkal lett volna bevetve, úgy hemzsegték rajta az ökrök. Csak mikor közelebb értek, akkor látták, hogy 420 ökröfogat 1680 ökrrel szántotta ezt a tábla földet. A vendégek annyira meg voltak lepve ettől a látványtól, hogy alig bírták ott hagyni. Ezután a gőzeket szemlélték meg. A tábla két szélén 3 garnitúra gőzgép volt fölállítva, mely drótkötéllel húzza oda és vissza az ötös ekét. Délben az uradalom halastavában halásztak a társaság szeme láttára, s a kihálalt

halat rögtön meg is főzték óriási bográcsokban szegedi halászsok. Ezen villásreggeli-nél a jó muzsika annyira felvidította a társaságot, hogy egy része tánczra kerekedett a csinos felszolgáló magyar lányokkal. Három óra után folytatta a társaság a szemlélt, a mikor a répaszeszgyárat, finomított és a czukorgyárat nézték meg, melyekben mintegy fél millió métermázsa répát dolgoznak fel. A 60.000 métermázsa kendert kitiloló kendergyárat is megtekintették, mely után disz-ebédhez ültek, utána pedig gyönyörködhetek a kiválóított parasztlányok és legények tánczaiban. A külföldi vendégek között különös érdeklődéssel tanulmányozott mindent Ives Guyot, a volt franciaia közmunkaminiszter, Timiriasev, az orosz kormány egyik képviselője, Girola Carlos Argentinából, Kapetanovics Mehemed bég, Szerajev polgármestere, Cartuyvels, Levasseur, Benard Jules, ki megkérte Darányi minisztert, hogy fiát Mezőhegyesre küldhesse felévi gyakorlatra.

Azonban lassunk néhány érdekesebb adatot ezen világhírre vergődött ménés-intézetéről és birtokról.

Az intézetet 1785 óta áll fenn s ménese, a mely annyi kitűnő tenyés állatot adott már az országnak, következő törzsekre oszlik fel: kis Nonius, nagy Nonius, angol félvér és sárga Gidrán. A mezőhegyesi pompás fajlokat az ezredévi állatképző mutatták be a királynak, ki teljes elismerését fejezte ki gróf d'Orsay

